

(Platno in prejo beliti) je nar boljši čas, kadar drevje cvetē.

Zdej je brezje za mētle nar boljši, dokler še zelenja ne požēne, tedaj se z metlami zdej preskerbi.

Mavrohi (smerčki) po prvem dežji za snegam rastejo, daj jih naberati. —

Mila prošnja.

Povedale ste, ljube Novice, v 13. listu tega lēta, de se boste prihodnjē tudi z nami vselej kaj hasniga pomenile, zatorej vas prosimo, dopustite, de se tudi mi rokodelci in kmetje kaj z vami pomenimo. Oznaujete nam boljši čase, kdo jih bolj želi kakor mi? in se tudi iz serca z vami veselimo. Razložile ste tudi, de zdej vsak svobodno piše, kar zoper zdajne postave ne bo, in občinsko korist v sebi ima, zatorej vas prosimo, tudi naše želje razglasiti, kēr mislimo, de nismo nič zabredli. Oznauile ste tudi gerdo obnašanje nekterih razvujzanih kmetov, in se zastran tega močno čudite. — Res je, gerdo je to od sicer pobožnih Krajncov slišati; ali vender rečemo: ne bi se ve toliko čudile, ako bi na tanjko vedile, kako se po kmetih godi, kako se z nami dela, pometa, mlati in klati. Časi do zdej so bili taki, de je gospōda kmeta jezdarila, kmet ji je pa mogel kakor Lahu mirkoveca igrati in plesati. — Če mi reve pomislimo, odkod živež, obleka, bogastvo in varnost deželā pride, če ne posebno z Božjo pomočjo od kervavih žuljev in vedniga vpiranja siromaških rokodelcev in kmetov, kēr posebno kmet vse da, kar pridela in zredī, razlagati tega vam ni treba; če mi pomislimo, kako gerdo se večidel z nami obnaša, kadar mi čiste, snažne in zveste reči na prodaj prinesemo; dalje, kōliko moramo prenesti in preslišati, kadar prinesemo svoje odrajtala ali davke natanjko tisti dan in tisto uro, kakor nam je zapovedano bilo, pa nas proč z gerdo besedo in s kletvijo odžene, pridi — pravi — drugi dan, ali tretji, če pridemo — spet pravi — pobēri se, pridi ta dan, in potlej če se prestrašeni približamo, pravi, ali te je že spet hudič prinesel; oj, če to pomislimo, kako mile in vroče solze se morajo po naših potnih obrazih vtreniti! Revēž pa tisti, če nima okroglica pri hiši, kmalo bi mu še vrata prodali. Kolikrat moramo po snegu, dežji, blatu, hudimu vremenu po hribih in dolinah zastonj capljati, v pisarnici nam pa vrata pokažejo, in srečen je, kterimu se s čevljem vūn ne pomaga; med tem časam pa zmirej sekacjon tēče. Ali je morebiti pri grajšinah in oskerbnikih kaj boljši? kteri še zraven priganjavce imajo, de nas kakor v Egiptovski sužnosti po herbtu ali še clo po glavi božajo? Sej naš cepce in batē imenujejo, ali se je čuditi, če cepce ali bat po svojim namenu tudi kakšnikrat vdari? — Vender tega Bog vari, v luknjo stakim! Radi bomo davke odrajtivali, in tudi, kar bo spoznano, tlako spolnovali, ali to vas prosimo, de bi saj radi denarje vzeli, kadar jih prinesemo, in de bi nas kakor svoje podložnike, kakor človeka, kakor svojiga po Božji podobi v edini namen vstvarjeniga brata sprejeli in ne več od nas tirjali, kakor kar vam grē. Zatorej ne moremo častiljiviga in učeniga gosp. Matija Majerja zadosti zahvaliti, ki so z gorečim srcem priporočevali, de naj se slovenski jezik v pisarnice vpelje, bomo saj tudi mi kaj razumeli, in saj tako gosposko dobili, ktera se slovenskiga ne sramuje in ktera bo saj kaj ljubezni do svojiga rodū imela! —

Lepo druŹtvo zoper terpinčenje žival, ktero nam lepe nauke daje in je že tudi veliko hasna prineslo, se je že zdavnej začelo, kaj pa, dragi! čakate, ali bi pa ne bilo še desetkrat bolj práv, ako bi se tudi druŹtvo zoper terpinčenje ljudi zjedinilo? — Nekteri živino ljudēm enako štejejo in povzdigujejo, drugi pa ljudi še menj kot živino obraŹtajo; gospā psa po naročji nosi in gospod

bi dostikrat raji hlapca, kakor psa tepsti dal. Slišali smo od nekiga razsvitljenja tega stoletja, ali vender tega še ne vemo, v čim to razsvitljenje obstoji! — Častiljivi gospodje duhovni stare moŹe spoštujejo, zato pa tudi upanje in ljubezen do njih imamo; tam nam pa mlad fantalin, ki še peresa ne zna práv derŹati, gerdo odgovarja, nas kolne, se zadira, misleč, de v tem moŹtvo in častiljivost obstoji — oj takrat bi marsikteri izmed nas rad cepce bil, de bi pomlatil take spake; tode umni kmetje kaj taciga ne storimo, kēr nismo puntarji, ampak mirni podložniki gosposk in presvitliga Cesarja, ki nam bojo po storjeni obljudi naš stan, dozdej toliko zadergnjen, polajšali. Veliko, veliko nas še teŹi, vender za zdej zamolčimo, kēr vemo, de tudi drugi z nami veliko opraviti imajo. To Vas pa še enkrat prosimo, storite po svoji moči kaj za poboljšanje našiga zatertiga stanū.

Na prošnjo veliko kmetov in rokodelcov

Jelenčan.

Dopis iz Kanalske doline.

Nam se je veliko bati naših puntarskih mejakov, zatorej si naš kantonski komisār močno prizadevajo, nesrečo odverniti, s ktero nam razjezeni Benečan Źuga. Oni so napravili tudi narodno straŹo, ktera vedno na Kanalskim mostu čuje nad popotnikom, in so med kantonske podložnike naslednje pismo razglasili:

Kanalcī!

„Vi ste veselja ostermeli, ko ste pervikrat od visoke sreče slišali, ki so jo ljudomili Ferdinand svojim podložnim narodom podarili. Pa kmalo ste razumeli veselo oznanilo, ktero naš rod v novo življenje vpelje — oznanilo očetove ljubezni, splošne bratovšnje in prave svobodnosti; zatorej se je vaš duh — zamaknjen v novorojeni svetlobi — dvignil k začetniku vsiga dobriga in krepostna hvaležnost je pred oltar vas vodila, izprositi z razvezanimi jeziki v edinim glasu nebeški blagoslov nad Avstrijskiga Visokiga Sina, ki je svojimu ljudstvu odperl sveti zaklad svoje serčno-milne ljubezni. — Vaše serce se je izlilo v veselne vriske „Slava našimu Cesarju“ in zveste množice soglasno petje se je razmivalo iz junaških pers po vašim krasno osvetljenim tergu na skalnatim bregu šumeče reke. Radovoljni so se vaši izvoljeni junaki vredevali v število narodne straŹe iz ljubezni do ustavniga Cesarja in ljube domovine, de bi se mir ohranil in pokoj, in de bi se utrdila vaša in vašiga naroda svobodnost; oni varjejo, sebe zatajivši, na življenje in smert, vaše pohištvo ptuje zlobe; zakaj vas straŹi priderzno tolovajstvo puntarskiga mejaka, kteriga pa tudi vi, kakor serčno-zvest TerŹačan in pravodušni Goričan le pomilujete, zmirej še pripravljeni, kadar enkrat njegova norost se umiri, kar Bog kmalo daj, drugej mu podati spokorjenimu prevzetniku na novo prijaznost svojo zaničevano svobodno roko.“

„Vas je tudi razŹalila divjost, ktero ste iz Krasa slišali, *) pa vaša slavna poštenost in omikano zadržanje naj bo unimu deŹelskimu madeŹu bratovsko zagrinjalo — vi hočete, ne togotni in grozivši se zoper postavo, ampak krotki in poterpeŹljivi boljši čase pričakovati.“ —

„Blagor vam — ki v tako cvetje in sadje kal svobodnosti izredite, vi, ki se vredni kaŹete Cesariskiga miliga ogleda na vašo podložno deŹelo, boste tudi vredni najdeni v veliki prihodnosti za mogočen zbor Nemških narodov, ter lejte! že se razgrinja vsred junaških rodov Germanije tribojarno bandero tako bliŹe, kakoršno še nikoli ni slovelo. Nji se že priklanajo, bledi od strahu, uni vladiki, ktere ji je bil nekdaŹ prevzetni KorŹičan v svoji kaznjeni častilakomnosti odpeljal in tisto roko vtrudil, ktera jo je sto in sto lēt častno nosila.

*) V Rihenbergu na Krasu so kmetje grajšinskiga oskerbnika spodili.

— In zaupati je, de drugej jo bo prišla tista roka, ktera — deržaje na velikanski zbor in operta na nespremenljivo zvestobo nemških narodov — je za veliko vladanje vkrepnela; zaupati je, de pred Rudolfovim veličastnim vnukom se bo drugej tribojarno znamenje preganilo z glasnim vošilam nemških sinov: Slava našimu Cesarju — Slava naši edini domovini!“

„Takrat bo duh miru in pravice človeštvo presunil, bistrumnost podukov in vrednost modrosti se bo razglasovala, vse misli in želje se bodo vpokojile, — takrat bo občna sreča vam, vašim Sočnim bregam in mlajši hčeri jadranskiga morja vstala. Zatorej deržite zvesto s svojim Cesarjem in recite še enkrat: Slava našimu Cesarju Ferdinandu — Slava edini avstrijski domovini!“

28. dan sušca 1848.

Vaš prijatelj Janez Stein.

Ali ni očitna božja kazin?

Kteri bo imé Gospoda preklinjal, naj smerti umerje.
3. Moz. 24, 16.

Pervi dan tega mesca, saboto zvečer, so trije železnocestniki v Tremeljah pod Celjem, nadfari Laški, v neki ošterli kvartali. Eden izmed igravcov, je jel zgubovati. Pri vsaki zgubi igre je Boga klel in hudičeval. Še enkrat kvarte razdelijo — on zopet igro zgubi, in na to — o strah in groza! zagleda v kotu božjo mártro križaniga Jezusa, ter jo začne preklinjati rekoč: „Kaj stojiš tu gori, ti leseni Bog, ki ne ješ in ne piješ, zakaj mi ne pomagaš k sreči? Špijon mi mar ni! Potem vès togotin zgrabi božjo podobo, jo na tla treši, z nogama teptá, de se v mnoge kosčke razdrobi. In lej! pri tem hipu, ko preklinjevalec svoje hudobno delo dokončá, pade mertev na tla — na razdrobljeno Božjo mártro. Čern kot saje je postal po celim trupu, in v strahu je hodilo ljudstvo na Laško pokopališe preklinjevalca ogledovat. — Bog naj ga sodi! Nas pa obvari večni Bog take pregrehe, de ne bomo z zaničevanjem nikdar govorili od Boga, od svete vere, od svetnikov in njih podob.

Jožef Zabukošek.

Žganje huda huda reč.

(Strašna prigodba.)

(Konec.)

Že je eno odbila in še zmeram je klečal na enim mestu, ter molil, de morde svoje žive dni ni nikoli toliko časa skup in takó pobožno. Še le ob dvéh čez polnoč je vstal, ter nehal moliti, ko je že tri ure, od enajstih namreč do dvéh, neprenehama klečé molil. Drugi dan je šel domú in prihodnji k spovedi. — Zdaj pa je prišel 19. dan, ravno teden od tiste strašne noči. Spet se ga je lotila poprejšnja norost, še hujsi je blesti jel, ko danes téden. Viditi je bilo, de je popolnoma obnorel, kér je namreč popoldne tega dneva nekatere svojih prijatlov obiskoval slovó jemaje od njih, rekoč, de ga več ne bodo živiga vidili. To bledenje je spodbodlo nekaj možakov iz vasí, de so ga strašit šli na dom, de bi res kaj napéniga ne počél. Koj, ko se mrak stori, so prižgali blagodarjeno svečo, ktera jim je vès večer svetila. Kar se je enajsta ura blízala, toliko je nesrečni človek huje norel in bledel, in ko je enajst udarila, je segel pod posteljo po sekiri, in teméasi so še ti trije stražniki, ki so še pri njem bili, strahoma zbežali in samiga v hišici pustili, ki je zdaj, kar je imel boljiga blagá, v skrinjo zmetal, na plano znosil, hišico zaklenil, in svečo vtaknil — v slamnato streho, ktere se je naglo oginjal prijemal. Predin so ljudje na pomoč prihiteli, se je že oginjal tako narasel, de se ni dal pogasiti, kér je bila hiša vsa lesena. Sam pa, ki je zažgal, je plesal v svoji

norosti krog ognja, in poslednjič, o groza! — je skočil tudi on na sredo ognja v nar hujsi plamen. Skor četert ure je gorel v nar močnejim žaru, préden so ga z železnimi áki globoko na herbtu ranjeniga, na pol živiga vùn zlekli. Nesrečniga tega človeka se je bližnji sosed usmili in ga vzel za tisto noč pod streho, kjer je drugo jutro žalostno sklenil. Dokler je živel, so ga pri sosedu še imeli, ali mertviga so se branili na vso moč, torej so ga nesli v cerkev, kjer je ležal, de so se ure stekle, kar jih ima mertev nepokopan ležati. Take prigodbe pričá biti je bilo tisto vas in bližnjo okolico tako strah, de si po angeljskim zvonemji svéčér nobedin ni upal, zunej biti; ja še clo pri belim dnevu je bilo marsikteriga strah samši na polji delati. Hiša je do tál pogorela, in žena in dve hčeri ste bile v revšino trešene. — Taki so nasledki žganja! Marsikteriga je že ta pijáča časno in večno pogubila. Torej varuj se, komur je mar, srečno in dolgo živeti, in skerb, svojo dušo vekomej ne pogubiti, varuj se in varuj žganja, in sploh pijanosti; pijanost zapelje v greh, in grešnik, grešnik!

Tresi se po všim životi,
Bog pravičen je sodnik,
V svojih sodbah se ne moti,
Stavi grešniku mejnik.

M. Valjavec.

Dajte vsakimu, kar mu gré!

V saboto večer, to je 8. dan tekočiga mesca, je jelo proti 10. uri v Stražišu na Gorenském goreti; oginjal je bil velik, zakaj vse pohištva eniga kmeta so bile v plamenu, in gotovo cela vas bi bila v kratkim času v pepelu, če bi ne bili Stražiščanje in bližnji sosedje iz Šmartniga, med kterimi ženstvo nar večí hvale zasluži, s tako serčnostjo k gasenju pritisnili. Ženske so namreč celi dve uri na preterganje vodó zajemale, k ognju nosile in junaško gasile, in po tem takim s svojim verlim obnašanjem večí nesrečo celi vasi odverniti in oginjal zadušiti nar bolj pripomogle. Torej hvala, velika hvala, ne samo ženském Šmartne fare, temú všim tistim, ki so se pri ognju hrabro obnašali in gasiti pomagali.

Z ginjenim sercam se pa tudi cela Šmarska fara ljudomilim prebivavcam Krajskiga mesta zahvali, kér so s svojim častitim gospod komisarjem, in drugimi cesarskimi služabniki in s pomočjo mestnih stražnikov neudrudljivo gasiti pomagali in Stražiško vas večí nesreče oteli. Bog naj plača obilno njih dobrotljivo djanje! —

V Šmartnu pred Krajnjem 9. maliga travna 1848.

Slovenski pregovori

nabrani od gosp. prof. Drja. J. Zupana.

Bodi gruden, bodi kres, kadar zebe, neti les! —
Bodi Hrovat, bodi Čič, zberala ne bodem nič. —

Današnjimu listu je perdjan 8. dokladni list.

Žitni kúp. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	19. Maliga travna.		17. Maliga travna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domace	1	47	2	22
1 » » banaške	2	20	2	24
1 » Tursice	—	—	1	31
1 » Soršice	—	—	2	58
1 » Reži	1	36	1	45
1 » Ječmena	1	35	1	35
1 » Prosa	1	47	1	38
1 » Ajde	1	33	1	30
1 » Ovsá	—	58	—	51